

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/42/2020
Identifikačné číslo spisu: 6116201111
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6116201111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu: PR QUERKUS s.r.o., so sídlom Sládkovičova 94, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 36 028 606, zastúpeného STANĚK VETRÁK & PARTNERI, s.r.o., so sídlom Dunajská 15, 811 08 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 795 038, proti žalovanému: LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, zastúpenému Ulianko & partners, s.r.o., so sídlom Nám. SNP 37, 960 01 Zvolen, IČO: 36 856 517, o zaplatenie 109.817,42 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 60Cb/15/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/16/2019-459 zo dňa 26. júna 2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 12. septembra 2018 č. k. 60Cb/15/2016-342 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 49.073,36 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,027 % denne z tejto sumy od 6. júna 2016 do zaplatenia, ako i paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- Eur. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Súčasne žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 10,60 %.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že na základe výsledkov verejného obstarávania uzavrel žalobca ako zhotoviteľ so žalovaným ako objednávateľom Zmluvu o dielo č. 12/2012 zo dňa 26. apríla 2012 v zmysle § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, ako i v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z., o verejnom obstarávaní, zákonom č. 18/1996 Z. z., o cenách a č. 50/1976 Zb., o územnom plánovaní a stavebnom poriadku. Zmluvné strany následne

uzavreli dňa 14. marca 2013 Dodatok č. 1 k predmetnej zmluve, dňa 14. októbra 2015 Dodatok č. 2 a dňa 6. októbra 2016 Dodatok č. 3. Žalobca v zmysle zmluvy o dielo vystavil žalovanému faktúru č. 2015049 splatnú dňa 3. decembra 2015 vo výške 60.744,06 Eur, faktúru č. 2014025 splatnú dňa 18. júla 2014 vo výške 44.724,- Eur a faktúru č. 2015017 splatnú dňa 25. mája 2015 vo výške 4.349,36 Eur. Žalovaný vrátil žalobcovi faktúru č. 2015049 listom zo dňa 23. októbra 2015 z dôvodu, že práce uvedené v súpise vykonaných prác neboli zahrnuté v zmluve o dielo; listom zo dňa 24. júla 2014 a zo dňa 7. augusta 2014 vrátil žalobcovi aj faktúru č. 2014025 ako neopodstatnenú, pretože nebola odsúhlasená stavebným dozorom a nejednalo sa o fakturáciu za skutočne vykonané práce. Listom zo dňa 28. apríla 2015 žalovaný vrátil žalobcovi faktúru č. 2015017 na prepracovanie z titulu nesprávnych hodnôt uvedených v zisťovacom protokole. Žalovaný súčasne poznamenal, že faktúra č. 2015017 bude uhradená v lehote jej splatnosti, nakoľko v ostatných jej náležitostiach bola v súlade so zmluvou o dielo. Žalobca sa domáhal zaplattenia sumy 60.744,06 Eur z titulu riadne vykonaných, odovzdaných a prevzatých navyiac prác z 2. etapy diela. Zaplattenia sumy 44.724,- Eur a 4.349,36 Eur sa domáhal na základe nezaplattených faktúr, ktoré žalovaným uhradené neboli. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na zaplattenie sumy vo výške 44.724,- Eur z faktúry č. 2014025. Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, že sa jednalo o dodávku materiálu a teda o kúpnu zmluvu, ktorú strany sporu neuzavreli. V súdom spore zhotovenie a dodávka okien vrátane ich montáže bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá. V konaní bolo preukázané, že žalovaný uvedené okná prevzal, boli zabudované a práce súvisiace s montážou okien boli žalovaným uhradené. Zhotovenie okien a ich zabudovanie tak boli súčasťou zmluvy o dielo, takže zhotovenie okien nemožno oddeliť od ich zabudovania, čo spolu predstavovalo súčasť predmetu plnenia zmluvy o dielo. Pokiaľ žalobca okná zhotovil a nemohol ich z objektívnych dôvodov zabudovať, ale neskôr, neznamenalo to, že mu pohľadávka v súvislosti s ich výrobou nevznikla. Vzhľadom na uvedené okresný súd nárok na zaplattenie sumy 44.724,- Eur považoval za dôvodný a preukázaný.

3. Ďalej bol súd prvej inštancie toho názoru, že žalobcovi vznikol nárok aj na zaplattenie sumy 4.349,36 Eur titulom realizácie stavebných prác demontážou a montážou okien a prác na fasádach objektu, ktoré vyúčtoval faktúrou č. 2015017. Žalobca preukázal, že žalovaný s týmito prácami výslovne súhlasil, čo potvrdil v Zisťovacom protokole o vykonaných prácach svojím podpisom dňa 14. apríla 2015. Uvedený nárok súd prvej inštancie považoval za nesporný, nakoľko žalovaný samotnú pohľadávku čo do jej dôvodu a výšky nepoprel. S ohľadom na nárok žalobcu na zaplattenie sumy 44.724,- Eur a 4.349,36 Eur súd prvej inštancie uviedol, že sa nestotožnil s názorom žalobcu, že pokiaľ žalovaný uvedené faktúry nevrátil na prepracovanie v lehote 5 dní, tieto sa považovali za schválené. V konaní však nebolo sporné, že žalovaný tieto faktúry žalobcovi vrátil, súd prvej inštancie sa však priklonil k tvrdeniam žalovaného, že tieto vrátil žalobcovi v zmysle čl. 6 bodu 6.5. zmluvy o dielo. Z tohto dôvodu sa lehota splatnosti faktúr prerušila a navyše po vrátení faktúry č. 2014025 jej splatnosť nenastala. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa žalovaný dostal do omeškania až písomným vyjadrením žalovaného k žalobe doručeným súdu dňa 6. júna 2016, ktorým žalovaný nárok žalobcu uplatnený žalobou neuznal a nebol ochotný ho dobrovoľne zaplatiť. Z tohto dôvodu súd postupoval podľa § 365 ods. 4 Obchodného zákonníka, podľa ktorého, dlžník však nie je v omeškaní, pokiaľ nemôže plniť svoj záväzok v dôsledku omeškania veriteľa. Súd vyhovel žalobe v časti o zaplattenie sumy 49.073,36 Eur (44.724,- Eur + 4.349,36 Eur) s úrokom z omeškania 0,027 % denne od 6. júna 2016 do zaplattenia. Žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, konkrétne v sume 60.744,06 Eur z faktúry č. 2015049 spolu s úrokom z omeškania 0,027 % denne od 4. decembra 2015 do zaplattenia, ako i rozdielom medzi žalobcom uplatneným začiatkom omeškania s plnením peňažného záväzku v sume 49.073,36 Eur a súdom priznaným začiatkom omeškania s plnením peňažného záväzku.

4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi nárok na zaplattenie sumy 60.744,06 Eur z faktúry č. 2015049 nevznikol. Mal totiž za preukázané, že žalobca tieto práce vykonal a žalovaný ich prevzal, avšak ich odmietol uhradiť. Prevzatie prác žalobca preukazoval Zápisom o odovzdaní a prevzatí diela zo dňa 18. januára 2014, v ktorom sa nachádzal text, že „objednávateľ nesúhlasí so znením zápisu. Dňa 14. apríla 2014.“. Aj zo svedeckej výpovede C.. U. B. vyplynulo, že práce vykonané boli, boli i prevzaté, súčasne, že práce boli predmetom obstarania, avšak neboli predmetom navyiac prác. S poukazom na čl. 3 bod 3.4. zmluvy o dielo, ako i § 3 ods. 9 zákona č. 25/2006 Z. z., súd nemal v konaní preukázané, že medzi sporovými stranami došlo ohľadom navyiac prác a vybraných položiek uskutočnených v 2. etape

diela k písomnej dohode, resp. k písomnému uzavretiu dodatku k zmluve o dielo, hoci sa na základe zákona vyžadovala písomná forma a ktorá v spore preukázaná nebola. Písomnú formu právneho úkonu nebolo možné nahradiť zápsmi v stavebnom denníku, podľa ktorých žalovaný s výkonom niektorých prác nad rámec zmluvy vyslovil súhlas. Z tohto dôvodu súd nemohol žalobcovi na základe ním tvrdeného právneho titulu v tejto časti žalobou uplatneného nároku vyhovieť. Súd prvej inštancie sa v tejto časti uplatneného nároku zaoberal aj posúdením nároku z titulu vydania bezdôvodného obohatenia a tým, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, t. j. kto je povinný bezdôvodné obohatenie vydať. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca vykonal žalované navyše práce na objekte, ktorý vlastnícky patrí Slovenskej republike. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, podnik (žalovaný) spravuje veci a majetkové práva zverené mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu podnikania. Podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona, podnik (žalovaný) koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné. V zmysle § 6 ods. 3, podnik (žalovaný) má právo majetok, ktorý spravuje, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi, podnik (žalovaný) nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Podľa názoru súdu, zmluvu o dielo uzavrel so žalobcom ako zmluvnou stranou žalovaný, žalobou uplatnené navyše práce boli žalobcom vykonané na objekte, ktorý vlastnícky patrí štátu. Z uvedeného dôvodu žalobca poskytol plnenie bez právneho dôvodu štátu, ktorý bol subjektom povinným na vydanie bezdôvodného obohatenia. Z tohto dôvodu žalovaný nebol v tejto časti žalobou uplatneného nároku pasívne legitimovaným subjektom. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“).

5. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 26. júna 2019, sp. zn. 41Cob/16/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 49.073,36 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,027 % denne od 6. júna 2016 do zaplataenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 Eur zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 49.073,36 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,027 % denne zo sumy 44.724,- Eur od 6. mája 2016 do zaplataenia a zo sumy 4.349,36 Eur od 26. mája 2015 do zaplataenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- Eur. V časti, v ktorej súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol odvolací súd zmenil rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 60.744,06 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,027 % denne od 6. mája 2016 do zaplataenia. Vo výroku o trovách odvolací súd zmenil rozsudok tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. Súčasne rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu a žalovaného v rozsahu ustanovenia § 379 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“), rešpektujúc viazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 ods. 1 C. s. p. Vo veci rozhodol verejným vyhlásením rozsudku bez nariadenia pojednávania, nakoľko nebolo naplnené ustanovenie § 385 ods. 1 C. s. p. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na čl. 6 bod 6.3 zmluvy o dielo, podľa ktorého objednávateľ skontroluje údaje uvedené vo faktúre do 5 pracovných dní a v prípade zistených rozdielov môže faktúru vrátiť. Ak v uvedenej lehote nezašle objednávateľ faktúru na prepracovanie, považuje sa za chválenú. Súčasne poukázal na bod 6.5. zmluvy, podľa ktorého faktúra musí obsahovať náležitosti podľa § 71 zákona č. 222/2004 Z. z., zisťovací protokol potvrdený povereným pracovníkom objednávateľa a súpis vykonaných prác. V prípade ak faktúra neobsahovala uvedené náležitosti, objednávateľ bol oprávnený ju vrátiť na prepracovanie. V takom prípade sa prerušila lehota splatnosti až do doručenia opravenej faktúry. V konaní nebolo sporné, že žalovaný faktúru č. 2014025 vrátil žalobcovi dňa 24. júla 2014 a opätovne dňa 7. augusta 2014 s tým, že ju považoval za neopodstatnenú. Faktúru č. 2015017 vrátil dňa 28. apríla 2015 na prepracovanie. Odvolací súd z faktúry č. 2014025 spolu so zisťovacím protokolom o vykonaných stavebných prácach, krycím listom čerpania a súpisom vykonaných prác zistil, že tieto boli doručené žalovanému dňa 3. júna 2014, avšak neboli potvrdené žalovaným. V súlade s čl. 6.2 zmluvy možno mať za to, že ak prílohy faktúry bude tvoriť obojstranne odsúhlasený súpis vykonaných prác a zisťovací protokol, čo v prípade faktúry č. 2014025 splnené nebolo, bolo možné vrátenie faktúry dňa 24. júla 2014 a opätovne dňa 7. augusta 2014 považovať za vrátenie faktúry v zmysle bodu 6.5 zmluvy pre chýbajúci obojstranne odsúhlasený súpis

vykonaných prác a zisťovací protokol. Lehota splatnosti predmetnej faktúry sa prerušila až do doručenia opravenej faktúry. Ak žalobca opravenú faktúru žalovanému nedoručil, odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobca má nárok na úrok z omeškania vo výške 0,027 % denne zo sumy 44.724,- Eur od 6. mája 2016 do zaplatenia, t. j. odo dňa nasledujúceho po doručení predmetnej žaloby, ktorá bola žalovanému doručená dňa 5. mája 2016. Odvolací súd pri určení lehoty od kedy bol žalovaný povinný platiť žalobcovi úrok z omeškania vychádzal z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka.

7. Vo vzťahu k faktúre č. XXXXXXXX na sumu 4.349,36 Eur odvolací súd uviedol, že na zisťovacom protokole o vykonaných prácach, krycom liste čerpania, ako aj súpise vykonaných prác sa nachádzal podpis C. W., ktorý s uvedenými dokladmi súhlasil. Žalovaný vrátil faktúru žalobcovi dňa 28. apríla 2015. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade došlo k naplneniu bodu 6.3 zmluvy, keď bol žalovaný povinný skontrolovať údaje uvedené vo faktúre do 5 pracovných dní a v prípade zistených rozdielov ju vrátiť k prepracovaniu. Keďže bola faktúra doručená dňa 15. apríla 2015 a žalovaný ju vrátil až listom zo dňa 28. apríla 2015, t. j. po 13 dňoch, odvolací súd mal za to, že žalovaný nedodrжал lehotu 5 pracovných dní na vrátenie faktúry a preto zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobcovi priznal úrok z omeškania zo sumy 4.349,36 Eur vo výške 0,027 % denne od 26. mája 2015, t. j. odo dňa nasledujúceho po splatnosti faktúry.

8. K nesprávnemu právnemu posúdeniu nároku žalobcu súdom prvej inštancie, a to v časti o zaplatenie sumy 60.744,06 Eur, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uviedol, že žalobca v spore preukázal vykonanie týchto prác, žalovaný tieto práce prevzal a hodnotu týchto prác žalobca preukazoval súkromným znaleckým posudkom č. 159/2017 zo dňa 18. septembra 2017. Odvolací súd súčasne uviedol, že v danom prípade nedošlo k písomnej dohode ohľadom týchto navyš prác, preto bolo na mieste sa uvedeným nárokom žalobcu zaoberať s ohľadom na iný právny titul ako na základe zmluvy o dielo, teda titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd nesúhlasil s názorom, že žalovaný v časti týchto navyš prác nebol pasívne vecne legitimovaný subjektom. Poukázal pritom na ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku, podľa ktorého podnik je právnickou osobou, vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Zmluvu o dielo uzatváral so žalobcom priamo žalovaný ako štátny podnik, ktorý je právnickou osobou, ktorý vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Ak teda predmetné práce žalobca vykonal a žalovaný ich prevzal, odvolací súd mal za to, že žalovaný bol pasívne legitimovaný subjekt, ktorý bol povinný zaplatiť žalobcovi sumu týchto prác. Ak súd prvej inštancie poukazoval na ustanovenie § 6 ods. 3 citovaného zákona, odvolací súd uviedol, že v tomto prípade, teda v prípade zabezpečenia záväzkov tretích osôb odkazuje zákon o štátnom podniku na ustanovenie § 303 Obchodného zákonníka, teda na ustanovenia o ručení, čo však s daným prípadom nemalo nič spoločné. Z tohto dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 60.744,06 Eur s úrokom z omeškania 0,027 % denne od 6. mája 2016 do zaplatenia. Lehotu, od ktorej súd priznal úrok z omeškania, posudzoval od nasledujúceho dňa po doručení žaloby žalovanému, a to s poukazom na nepodpísaný zisťovací protokol o vykonaných stavebných prácach, krycí list čerpania a súpis vykonaných prác zo strany žalovaného. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam odvolací súd zmenil aj výrok o trovách konania tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. Rozsudok odvolacieho súdu napadol včas dovolaním žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) a to z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia otázky, ktorú dovolací súd v rozhodovacej praxi ešte neriešil. Touto otázkou bolo: „V prípade, ak je výlučným vlastníkom istej nehnuteľnosti - stavby, zapísanej na príslušnom liste vlastníctva v katastri nehnuteľnosti, štát - SR, pričom len správcom tejto stavby je v zmysle príslušných ustanovení § 6 zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku, štátny podnik a tretí subjekt (podnikateľ) vykoná (stavebné) práce navyš na predmetnej stavbe úplne bez právneho titulu, aj keď v súvislosti so zmluvou o dielo uzavretou medzi

správcom a tretím subjektom (bez súhlasu), môže takýto tretí subjekt žiadať žalobou podanou na všeobecnom súde voči štátnemu podniku vydanie bezdôvodného obohatenia od štátneho podniku ako správcu, alebo je potrebné vydanie bezdôvodného obohatenia žiadať od štátu SR ako vlastníka stavby, ktorá bola prácami navyše zhodnotená.“ Dovolateľ tvrdil, že odpoveď na uvedenú právnu otázku vnesie právnu istotu do záväzkových vzťahov, najmä z titulu bezdôvodného obohatenia v prípade, kedy sa jedná o majetok štátu v správe štátneho podniku.

10. Dovolateľ namietal tú skutočnosť, že odvolací súd nesprávne a neúplne aplikoval právne posúdenie na zistený a preukázaný skutkový stav a nesprávne v tejto časti vec posúdil, nakoľko zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia napriek tomu, že sám skonštatoval, že medzi sporovými stranami nedošlo k písomnej dohode ohľadom prác navyše. Dovolateľ poukázal na existujúce rozhodnutia krajských súdov (KS v Žiline zo dňa 14. októbra 2010, sp. zn. 14Cob/183/2010-201) ako i rozhodnutie NS ČR (napr. sp. zn. 23Cdo/3798/2009 z 25. júla 2012 a iné), ktoré ohľadom daného skutkového stavu ustálili, že v danom prípade vykonanie prác navyše nad rámec zmluvy o dielo, sa ani len nemôže jednáť o bezdôvodné obohatenie bez právneho dôvodu, ale ide len o plnenie na základe zmluvy o dielo, avšak pri ktorom neboli splnené podmienky pre jeho úhradu. Uvedené rozhodnutia boli priložené a odvolací súd sa nimi nezaoberal. Dovolateľ ďalej uviedol, že mu nebolo zrejmé, akými právnymi úvahami sa odvolací súd riadil a zaoberal, keďže podľa názoru dovolateľa nebolo možné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 5 ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. Uvedené ustanovenie bolo totiž len všeobecným ustanovením, oprávňujúcim štátny podnik konať navonok a vystupovať ako samostatný subjekt v právnych záväzkových vzťahoch. Nebolo možné ho generalizovať a extenzívnym výkladom aplikovať na daný prípad, kedy k bezdôvodnému obohateniu na strane štátneho podniku vôbec nedošlo, keďže navyše práce boli žalobcom vykonané bez písomného súhlasu žalovaného a to na budove vo výlučnom vlastníctve SR a nie žalovaného ako štátneho podniku. Dovolateľ tvrdil, že odvolací súd nepochopiteľným spôsobom prepočil tvrdenie o tom, že ide o bezdôvodné obohatenie s tvrdením, že zmluvu o dielo uzatváral so žalobcom práve žalovaný, a preto by mal on zodpovedať za vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa tvrdenia žalovaného išlo o porušenie princípu právnej istoty v materiálnom a právnom štáte, nakoľko žiadne právne predpisy neumožňujú vznik situácie, kedy za vznik bezdôvodného obohatenia na strane jedného subjektu, na úkor druhého subjektu, zodpovedá úplne odlišný subjekt. O zodpovednosti tretieho subjektu by bolo možné hypoteticky uvažovať v prípade, kedy by sa takéto bezdôvodné obohatenie nestalo súčasťou hlavnej veci a bolo by samostatnou vecou oddeliteľnou od predmetnej stavby, čo však nebol daný prípad. Dovolateľ tvrdil, že v danom prípade bolo preukázané, že žalovaný v časti o zaplatenie sumy 60.744,06 Eur nebol pasívne legitimovaným subjektom, preto mala byť žaloba v tejto časti zamietnutá. S poukazom na čl. 6 ods. 1 veta prvá Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dovolateľ tvrdil nedostatok objektívneho odôvodnenia rozsudku v úvahách, ktoré viedli odvolací súd k záveru, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného ako štátneho podniku. Štátny podnik totiž predmetnú stavbu vo vlastníctve SR neeviduje v účtovníctve ako vlastné aktíva alebo ako vlastný majetok, čo znamenalo, že akékoľvek zhodnotenie tejto stavby vykonaním stavebných úprav nemalo vplyv na výšku majetku žalovaného. Dovolateľ tvrdil, že nezávislosť súdu nie je absolútna, ale je atribútom princípu právneho štátu, ktorý predpokladá, že súd bude konať len tak, ako mu to zákon ukladá, a že individuálne rozhodnutie bude judikovať stav zodpovedajúci aplikovanej právnej norme. Len také rozhodnutie je výsledkom nezávislého a nestranného súdnicтва, ktoré plne vychádza a je založené na správnej aplikácii právnych noriem, čomu musí zodpovedať aj odôvodnenie takého rozhodnutia. Dovolateľ záverom uviedol, že len absolútny súlad skutkového stavu s právnou normou je výrazom spravodlivosti, nezávislosti a nestrannosti súdnicтва, čo v sebe implikuje požiadavku na také odôvodnenie rozhodnutia súdu, aby z neho bola stránka jeho spravodlivosti, nezávislosti a nestrannosti už na pohľad zjavná. S poukazom na ustanovenie § 449 ods. 1 C. s. p. navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti ozrejmil, aké podmienky musí procesná strana splniť, aby bolo dovolanie prípustné. Poukázal na rozhodnutie sp. zn. 4Obdo/45/2017, v ktorom dovolací súd uviedol, že „ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí 1. konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím

súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, 2. podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.“ Žalobca zdôraznil, že dovolateľ nepodal vysvetlenie, ako by mala byť daná právna otázka vyriešená. V zásade išlo len o spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom už z vyššie uvedeného rozhodnutia vyplývalo, že „sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. “Žalobca mal za to, že dovolanie by malo byť posúdené ako neprípustné. Súčasne poukázal i na to, že žalovaný napadol všetky výroky odvolacieho súdu, pričom nebolo zrejmé, na ktorý konkrétny výrok, by malo mať nesprávne právne posúdenie veci dopad. Skutočnosť, že sa odvolací súd nevyjadril k rozhodnutiam predloženým žalovaným nemohla mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Judikatúra podľa žalobcu bola v tomto smere jasná, pričom súdy nemali povinnosť sa v odôvodnení vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré uvádzajú sporové strany. S ohľadom na uvedenú skutočnosť nebolo možné považovať rozhodnutie odvolacieho súdu za nedostatočne odôvodnené. Ak mal teda dovolateľ za to, že došlo k vade zmatečnosti, nebol z jeho strany správne špecifikovaný dôvod prípustnosti a dovolací dôvod, pričom dovolacie dôvody bolo možné meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Ani argumentácia dovolateľa ohľadom nedostatku pasívnej legitímácie v danom prípade neobstojí z dôvodu, že aj zmluvy, ktoré uzatvára žalovaný ako štátny podnik, a ktoré boli výsledkom verejného obstarávania, predmetom ktorých bol majetok vo vlastníctve štátu, by vo vzťahu k tretím subjektom nebolo možné považovať za platné právne úkony. Postavenie žalovaného v danom prípade vyplývalo zo zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku. S poukazom na ustanovenie § 6 ods. 2 citovaného zákona bol žalovaný pasívne legitimovaným v danom spore. Zároveň žalobca poukázal na to, že konštrukcia budovy žalovaného prebehla z prostriedkov žalovaného, pričom aj odvolací súd poukázal na to, že je to žalovaný, kto vystupoval vo vzťahu k žalobcovi a prevzal dodané plnenie. Nakoľko rekonštrukciu zastrešoval žalovaný ako právnická osoba na vlastné náklady, bol to on, koho majetok by sa v prípade zazmluvnenia dodávky v celom nevyhnutnom rozsahu znížil. Bez dodaných prác by dokončenie rekonštrukcie vôbec nebolo možné. Tvrdenie, že žalovaný sa nemohol obohatiť bolo preto zjavne nesprávne. Ak teda žalovaný ako správca majetku štátu realizuje nakladanie a rozvoj majetku na ťarchu vlastného majetku, platilo potom, že zveľaďovanie majetku v jeho správe, za ktoré neuhradil príslušnú cenu, predstavovalo obohatenie na jeho strane spočívajúce v tom, že u neho nedošlo k odčerpaniu hodnôt, ku ktorému by za riadneho chodu udalostí bezpochyby došlo. Záverom žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol.

12. K vyjadreniu žalobcu zaslal dovolateľ vyjadrenie, v ktorom uviedol, že dovolanie podal z dôvodu, že v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 432 ods. 1 C. s. p., a to tým, že rozhodnutie spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom a predmetná právna otázka v doterajšej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená. Skutočnosť, že žalobca nadobudol dojem, že dôvodom dovolania bola zmatečnosť rozsudku, je nesprávna a založená len na subjektívnom ničím nepodloženom názore žalobcu. Vo vzťahu k ním vymedzenej právnej otázke uviedol, že bola riadne špecifikovaná, zdôvodnená a vysvetlená. Dovolateľ uviedol, že namietal nesprávne právne posúdenie veci týkajúcej sa nedostatku pasívnej vecnej legitímácie osoby žalovaného, z čoho bolo zrejmé, že sa dovolanie dotklo prvých dvoch výrokov a vzhľadom k tomu, že tretí a štvrtý výrok sú výrokmi priamo závislými od prvých dvoch výrokov, tieto museli byť sekundárne napadnuté tiež. Žalovaný uviedol, že v danom prípade nebolo možné aplikovať gramatický výklad právnej normy tak, ako to urobil žalobca vo vyjadrení, ale bolo potrebné k veci pristupovať za použitia teleologického výkladu. Navyše rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR citované vo vyjadrení nebolo pre rozhodovanie súdov záväzné a taktiež bolo použiteľné na daný prípad z dôvodov odlišného právneho stavu. Žalovaný poukázal na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a jeho derivatívne uplatnenie aj na štátne podniky, ktorých zriaďovateľom sú práve štátne orgány, a teda žalovaný mohol konať len to, čo mu zákon dovoľuje. V danom prípade sa žalovaný svojvoľne nemohol rozhodnúť o zmene zmluvy a rozsahu prác, preto poukazovanie na odbornú starostlivosť zo strany žalobcu v súvislosti s konaním žalovaného nebolo namieste. Naopak, sám žalobca nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď predmetné práce navyiac, ktoré nemal zmluvne dohodnuté, v rozpore so zmluvou vykonal, hoci vedel, že stavba patrí SR a nie osobe žalovaného, čiže sám mohol a mal vedieť, že osobou pasívne vecne legitimovanou pre vydanie bezdôvodného obohatenia bude práve Slovenská republika ako vlastníka stavby, v zastúpení osobou žalovaného.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.), skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania (§ 443 C. s. p.).

14. V zmysle § 419 C. s. p., je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

15. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí, konkretizuje a náležite doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016, sp. zn. 3Cdo/52/2017).

16. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.), tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017). C. s. p., v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

17. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotno-právna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce a podobne), ako aj otázka procesno-právna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

18. Pokiaľ však v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p., a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

19. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľom vymedzená otázka znela: „V prípade, ak je výlučným vlastníkom istej nehnuteľnosti - stavby, zapísanej na príslušnom liste vlastníctva v katastri nehnuteľnosti, štát - SR, pričom len správcom tejto stavby je v zmysle príslušných ustanovení § 6 zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku, štátny podnik a tretí subjekt (podnikateľ) vykoná (stavebné) práce navyše na predmetnej stavbe úplne bez právneho titulu, aj keď v súvislosti so zmluvou o dielo uzavretou medzi správcom a tretím subjektom (bez súhlasu), môže takýto tretí subjekt žiadať žalobou podanou na všeobecnom súde voči štátnemu podniku vydanie bezdôvodného obohatenia od štátneho podniku ako správcu, alebo je potrebné vydanie bezdôvodného obohatenia žiadať od štátu SR

ako vlastníka stavby, ktorá bola prácami navyiac zhodnotená.“

20. Ohľadom vyššie vymedzenej otázky, na riešení ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie v časti zaplata sumy 60.744,06 Eur z faktúry č. 2015049, doposiaľ nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., a v prípade, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je procesne prípustné.

21. O nesprávnu aplikáciu právneho predpisu ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26.02.2010).

22. Vzhľadom na nastolenú právnu otázku dovolací súd uvádza, že pod vecnou legitimáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitimáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitimácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitimácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje.

23. Ďalej dovolací súd poukazuje na osobitný zákon č. 278/1993 Z. z., o správe majetku štátu, ktorý upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Správa majetku štátu je súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy vrátane oprávnenia využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu. Túto správu vykonáva správca majetku štátu. Takýto správca nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu, a preto má vecnú legitimáciu štát. Uvedený zákon za správcov považuje: a) štátnu rozpočtovú organizáciu a štátnu príspevkovú organizáciu, b) štátny fond, c) právnickú osobu zriadenú osobitným zákonom, ak na základe zákona spravuje majetok štátu, d) štátny orgán bez právnej subjektivity, ak podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu spravuje majetok štátu. Uvedení správcovia tak v konaní pred súdom vystupujú v mene Slovenskej republiky, t. j. vecnú legitimáciu nemá správca, ale Slovenská republika, keďže zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva oprávnenie týchto subjektov vystupovať v právnych vzťahoch samostatne. Uvedený zákon súčasne v ustanovení § 1 uvádza prípady, na ktoré sa predmetný zákon nevzťahuje, resp. z ustanovenia § 1 ods. 2 pod b) vyplýva, že sa tento zákon nevzťahuje na nakladanie s majetkom štátu, ktoré upravujú osobitné predpisy. Zákonná úprava pri uvedenom ustanovení odkazuje na viaceré osobitné predpisy, pričom jedným z týchto osobitných predpisov je aj zákon č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku, ktorý upravuje postavenie štátneho podniku. Z ustanovenia § 5 ods. 1 citovaného právneho predpisu vyplýva, že podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Dovolací súd vzhľadom na dovolaťom uvádzané skutočnosti zastáva názor, že uvedené ustanovenie je všeobecným ustanovením upravujúcim oprávnenie štátneho podniku ako právnickej osoby konať vo svojom mene a súčasne niesť zodpovednosť vyplývajúcu z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje. Z uvedeného ustanovenia žiadnym spôsobom nevyplýva, že štátny podnik nie je zodpovedným subjektom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Ustanovenie § 6 ods. 3 citovaného zákona súčasne upravuje správu majetku štátu štátnym podnikom ako samostatnej zložky štátu tak, že podnik má právo majetok, ktorý spravuje, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi; podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že štátny podnik v právnych vzťahoch nevystupuje ako Slovenská republika zastúpená štátnym podnikom, ale koná samostatne ako štátny podnik a preto je vecne legitimovaným subjektom v súdnych sporoch, či už aktívne alebo pasívne. Aj s ohľadom na túto skutočnosť bol štátny podnik oprávnený samostatne, vo svojom mene uzavrieť zmluvu o dielo, tak ako tomu bolo v prejednávacom prípade.

24. Dovolať s ohľadom na námietku nedostatku pasívnej legitimácie v spore tvrdil, že žalobca nemohol v danom prípade žiadať vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného, ale mal žalovať štát, nakoľko k údajnému bezdôvodnému obohateniu došlo na budove vo vlastníctve štátu a nie štátneho podniku. Z ustanovenia § 451 Občianskeho zákonníka vyplýva, že kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí

obohatenie vydať. Bezdôvodné obohatenie vzniká predovšetkým tak, že sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty. Povinným na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil. Oprávneným subjektom, t. j. v prospech ktorého sa vydanie takéhoto obohatenia má uskutočniť, je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo. Na uplatnenie nárokov z bezdôvodného obohatenia je aktívne legitimovaný ten, na úkor koho sa niekto iný obohatil a pasívne legitimovaný je ten, kto sa na jeho úkor obohatil. V danom prípade súdy nižších inštancií na základe vykonaného dokazovania dospeli nesporne k záveru, že k bezdôvodnému obohateniu došlo. Spornou zostala otázka, kto bol povinný bezdôvodné obohatenie vydať. Hoci dovolateľ tvrdil, že bola povinná bezdôvodné obohatenie vydať Slovenská republika, keďže v jej vlastníctve bola budova, na ktorej došlo k vykonaniu navyše prác a teda k bezdôvodnému obohateniu, dovolací súd uvádza, že s uvedeným nemožno súhlasiť, nakoľko ako už vyššie uviedol, žalovaný ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t. j. zákonom č. 111/1990 Zb., dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je v danom prípade tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie. S ohľadom na uvedené dovolací súd skonštatoval správnosť záverov odvolacieho súdu vo vzťahu k pasívnej legitimácii žalovaného v danom spore.

25. K ostatným tvrdeniam dovolateľa, t. j. že odvolací súd neprihliadol na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14Cob/183/2010, v ktorom súd ustálil, že vykonaním navyše prác nad rámec zmluvy o dielo nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 442 C. s. p., z ktorého vyplýva, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva. Z uvedeného je zrejmé, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V dovolacom konaní preto dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu), nakoľko v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Dovoláním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Z tohto dôvodu sa dovolací súd nezaoberal obsahom predmetného rozhodnutia, nakoľko dovolací súd je v spore viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistili súdy nižších inštancií. Dovolací súd je tak nielen viazaný skutkovým stavom, ale súčasne nemôže zasahovať do dokazovania zisteného súdmi nižších inštancií.

26. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie podané žalovaným v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., nie je dôvodné. Na základe uvedeného dovolací súd zamietol dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 448 C. s. p.

27. Úspešnou stranou v dovolacom konaní bol žalobca, ktorému vznikol proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.